

tott, mint hogy: „ő tanított meg verset írni”. S Tittel Margitnak ez a szerepe, akárhogy nézzük, irodalomtörténeti.

A helyzet paradoxája persze nyilvánvaló. Eszerint ugyanis a nagy költő egy „névtelen” dilettánst nevezett meg (hajdani) mestereként.

5

A dilettáns és a zseni alkotásra ösztönző motivációja, elhivatottság-tudata, úgy látszik, voltaképpen azonos gyökerű. Pszichológiai, s nem logikai. S van eset, amikor az ebben kifejeződő értékválasztást a dilettáns tudja közvetíteni a zseninek, jóllehet ezzel fejére áll a világ. Abban a kivételes helyzetben, amikor az idősebb, már „felnőtt” ambíció sugározza a maga hitét és (vélt) strukturális lehetőségét egy gyerek, egy kiskamasz felé, a potenciális szerepek felcserélődhetnek, s ilyenkor a dolgok nem a tehetség, hanem az életkor tapasztalatmonopóliuma szerint rendeződnek el. A zseni pedig onnan veszi a kibontakozásához szükséges inspirációt, ahonnan veheti. Az utcagyerek egy ágybérletől, egy elementáris tehetség egy dilettánsnak is alig nevezhető széplélektől.

Az irodalomszociológiai szerepek nagyon bonyolultak, s – tetszik vagy sem – nem az aktuális kánon utólagos visszakövetkeztetései szerint alakulnak.

Egy biztos. Mindenki szem a láncban, saját szereppel és funkcióval.

SZABÓ ÁBEL: FERENCVÁROS